

Čustva, kot da bi odprli mejo med Korejama

Most med Obrežjem in Bregano Nekdanji sokrajani so se družili prvič po osamosvojitvi

OBREŽJE – »Ko opazujem čustva starejših ljudi, ki so danes prvič po dveh desetletjih znova na tem mostu, imam občutek, kakor da bi odprli mejo med dvema Korejama,« je v družbi hrvaških stanovskih kolegov dejal slovenski policist Anton Vodopivec. Letos so za pet ur odprli zadnjih 23 let neprehoden most med Obrežjem in Bregano.

JANOŠ ZORE

Prebivalci slovenskega Obrežja in hrvaške Bregane, ki so v Jugoslaviji na dveh bregovih potoka dihal kakor eno, lani ob vstopu Hrvaške v EU niso pripravili skupne slovesnosti. Zaradi državne meje so se odtujili bolj, kot so želeli. Letos pa so uniformiranci v modrem 1. julija prvič po letu 1991 prebivalcem z obeh strani meje dovolili brezskrbno prečkanje dve stoletji starega kamnitega mostu. Resda je bil sprehod dovoljen le med 17. in 22. uro, most pa je od takrat znova bolj ali manj neprehoden. A teh pet ur napoveduje začetek ogrevanja ohlajenih odnosov. »Ljudje so se na mostu fotografirali, kakor da gre za izjemen spomenik,« pravi tajnica Krajevne skupnosti (KS) Jesenice na Dolenjskem **Rajka Križanac**. KS je bila pobudnica letošnje slovesnosti ob prvi obilnici vstopa Hrvaške v EU, odgovorni v Samoboru in brežiški občini so izziv sprejeli: »Namen prireditve je bil, da se ljudje z obeh strani po dolgih letih znova združijo.«

»Včasih smo most uporabljali vsak dan. Na hrvaški strani smo imeli zdravnika, zobozdravnika, avtobusno postajo za Zagreb. Na slovenski je bila restavracija, mešnica. Veliko nas je hodilo v hrvaške osnovne šole,« se spominja **Darinka Suban** iz znane slovenske

Cvetlična korita so izpodrinila protitankovske pregrade, a grenak priokus je ostal. FOTO JANOŠ ZORE

pekarnice: »Lani ni bilo slovesnosti ob vstopu Hrvaške v EU, prireditve je organizirana z letom dni zamika. To veliko pove o tem, kako so se odnosi med nami v teh dveh desetletjih spremenili.«

Včasih jih spustijo čez most

Subanovi so pred osamosvojitvijo živeli od Zagreba. A ko so njihove krofe v hrvaški prestolnici na sanitarni inšpekciji zadrževali do 11. ure dopoldne, so ugotovili, da jim preostane le slovenski trg: »Vzpostavitev meje je bila za vse nas

velika travma. Moja mama živi na Hrvaškem, sorodnike obiskujemo, a kontakti med nami so se ohladili. Prečkanje mejnega prehoda je vsem nam postal problem. Sprašujemo nas, kam gremo, zakaj gremo ...«

Sredi mostu na Samoborski ulici nas je ogovoril upokojen Hrvat **Fabija Mavrić**: »Se vedno smo prijatelji, bratje, gremo v Slovenijo na sprevede, no, na pogrebe.« Njegova žena Katarina se je takoj po šoli kot več sto Hrvatov zaposlila na slovenski strani, v tehničnem remontnem centru (številni Slovenci so delali v pohištvenem gigantu Šavrić na Bregani): »Zadnjih deset mesecev do upokojitve sem oddelala v 60 metrov oddaljeni slovenski gostilni Kalin. Večnoma sem v službo morala hoditi 15 minut čez maloobmejni prehod Slovenska vas. Včasih, če imajo policisti razumevanja in jim pokažemo, da je naša hiša res tik za mejo, nas pustijo preko. Se pa to, odkar je

lani hrvaška vstopila v EU, veliko pogosteje zgodi. Hrvaški policisti so na meji navzoči ves čas. Slovenski le občasno. A to je še huje. Greš

»Potreben bo čas. Vprašanje je, ali bo kdaj spet tako, kot je bilo.«
SAŠA KALIN

čez mejo, potem pa se nenadoma prikažejo in te presenetijo,« pravi **Katarina Mavrić**.

Za prehod 400 evrov kazni

Gostinec na slovenski strani **Saša Kalin** dobro ve, kako je priti v navzkriž z modrimi. Ko jo je kot prej nešteto krat v mladosti mahnil po bližnji na sosednjo stran, je petkrat plačal po 400 evrov kazni. Prepričevanja, da ne počne nič slabega in da ima celo dobro desetino gostilne na hrvaški strani meje, niso zalegla. »Ko je Slovenija vstopila v EU, se je vse skupaj zaostrilo.

Vse življenje hodiš po tem mostu, meja nam je oklestila promet v restavraciji, potem pa pridejo policisti, ki tega nečesto razumejo. Zgrabi te, da bi jih poslal v ...« iskreno pravi Kalin: »Odnos med Slovenci in Hrvati se je v teh letih ohladil. Pred se vsak drži zase. Ta prireditve je dober poskus začeti tega, da se nekdanji odnosi spet vzpostavijo. A potreben bo čas. Vprašanje pa je, ali bo kdaj spet tako, kot je bilo.«

Težko, se strinjajo starejši. Dokaz vidijo v besedah mlajših, recimo 25-letne Petre Suban: »Tu je vedno bila meja.« Babica Darinka jo je hitro podučila: »To ni res. Se vidi, da si generacija ipsilon. Ti se časov, ko smo živeli krpat plačal po 400 evrov kazni.«

FOTO
zgod.be/s10133

ZAPRLI, KAR JE ZGRADIL NAPOLEON

Kamnit most nad potokom Bregana, ki je bil od časa Napoleona za lokalno prebivalstvo glavna prometna žila med Brežicami in Zagrebom, so v prvih dneh razpada nekdanje države naselili policisti. Na mejni črti, ki poteka na slovenskem bregu vodotoka in gre skozi gostilno Kalin, so za več let obzležale protitankovske prepreke. Promet je bil kmalu preusmerjen na pol kilometra oddaljen mejni prehod Slovenska vas, most pa je od takrat tako rekoč zapečaten.

Ladislav Lipič bo častni občan

MURSKA SOBOTA – Kljub nasprotovanju pomurskih članov Zdrženja za vrednote slovenske osamosvojitve (ZVSO) so svetniki občine Murska Sobota z veliko večino potrdili predlog občinske komisije za nagrade in priznanja, da za častnega občana imenujejo generalmajorja v pokojju Ladislava Lipiča. Pomurski člani ZVSO so zapisali, da si Lipič ne zasluži priznanja, ker da je letos kot predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) predsednik vlade Alenki Bratušek predlagal, naj vlada ZVSO odzame status veteranske organizacije. Lipič je bil v času osamosvajanja Slovenije v vrhu teritorialne obrambe vzhodnoštajerske pokrajine, pozneje je bil tudi njen poveljnik, načelnik logistike Slovenske vojske, namestnik načelnika generalštaba SV, državni sekretar na ministrstvu za obrambo ter veleposlanik Slovenije na Madžarskem in v Bolgariji. Zdaj je upokojen in aktiven kot predsednik ZVVS. **J. P.**

Več kulture in prenočišč za Cerkljansko

Večnamenski objekt Prireditveni prostori, 60 ležišč in šest potencialnih zaposlitev

CERKNO – Po skoraj desetletju iskanja denarja in vsebine za oživitve nekdanjega dijaškega doma v Cerknem bo občina še letos objekt prenovila in predala namenu. Hotelski del bo predvidoma prevzel Center za šolske in obšolske dejavnosti, preostali pa kulturna društva.

BLAŽ MOČNIK

V letih 2005 in 2006 stacionarno sanirana stavba je dobila lično fasado, vendar je notranjost do pred kratkim ostala siromašna. Nazadnje je lokalna skupnost za 1,554 milijona evrov vredno naložbo dobila državno podporo v višini 900.000 evrov iz naslova regionalnih sredstev.

Hišo, veliko 1650 kvadratnih metrov, bodo razdelili na dva dela;

slaba polovica je namenjena za gostinstvo in hotelsko dejavnost s 60 ležišči, kjer se obeta tudi šest zaposlitev. Na občini si prizadevajo, da bi prek javnega povabila za najemnika dobili Center za šolske in obšolske dejavnosti (CSOD). »Želimo si najemnika, ki bi objekt za polnjenjal maksimalno število dni v letu. Cerkno to potrebuje, vendar obnemem že ima ustrezno ponudbo za to – plavanje in smučanje,« je prepričan cerkljanski župan **Miran Ciglič**. Namestnica direktorice centra Alenka Kovšca nam je potrdila, da se bo CSOD odzval povabilu za najemnika.

Večji del stavbe pa bo namenjen kulturnim dejavnostim. »To poudroče je bilo na Cerkljanskem v preteklosti slabo pokrito. Delovanje in izvajanje dejavnosti društev bo s tem bistveno olajšano. Objekt želimo predati najpozneje jeseni,« je še dejal Ciglič.

Objekt je na zunaj ličen, zdaj pa bo takšen še znotraj. FOTO BLAŽ MOČNIK

Portorož niso samo čevapčiči in turbofolk

Kanela bar Za zagovornike ima kulturni status – Okolje Piran zahteva spoštovanje reda in dogovorov

PORTOROŽ – Kanela bar, za katerega so domačini in ljubitelji dobre glasbe prepričani, da edini v Portorožu ne ponuja cenene glasbe, je spet na prepihu. Piranska svetnica Zora Mužinič je predlagala, da bi problematiko lokala prihodnji teden uvrstili na sejo občinskega sveta, vendar je župan Peter Bossman to možnost zavrnil.

BORIS ŠULIGOJ

Na predlog za uvrstitev točke na dnevni red se je odzval svetnik in direktor Okolja Piran Darij Barrile, ki je pojasnil, da je lokal v lasti Okolja in da razmerje med javnim podjetjem ter najemnikom ne more biti v pristojnosti občinskega sveta. »Gre za zlorabo občinskega organa za doseganje zasebnih interesov,« je zapisal Barrile in opozoril, da je okrožno sodišče že 27. januarja letos izdalo sklep, da najemnik Dragan Sojić, s. p., mora

Kanela baru očitajo, da s koncerti moti sosednje lokale in hotele.

glasja in s koncerti moti sosednje lokale in hotele, zaradi česar prejmemo veliko pripomb. Tudi zato bomo težko oddali sosednji lokal, čeprav nam potencialni najemnik ponuja 60.000 evrov letne najemnine. In ne nazadnje: Sojiću smo že večkrat predlagali poplačilo vsaj dela dolga, vendar tega noče ali ne more izpolniti,« opozarja Barrile, ki pravi, da so se vedno pripravljene pogovoriti in da so mu pripravljene odpisati celo del dolga, vendar ob tem od njega zahtevajo spoštovanje dogovorov in reda, kot velja za vse najemnike lokalov na plaži. »Če teh dogovorov ne moremo doseči, potem ostane edina možnost sodišče,« je dejal Barrile.

Sojića včeraj nismo mogli priklicati. Pred časom je dejal, da se je spor začel zaradi najemnine za sanitarije, ki niso samo od lokala, ampak nekakšen javen WC. Zagojavljala, da je dolg bistveno manjši, in ne verjame, da bi mu s poplačilom dela dolga dopustili možnost nadaljnega najema Kanela. Številni domačini in podporniki Sojića

so pripravljene pomagati »alternativnemu« lokalu, ki omogoča poslušanje drugačne glasbe in srečevanje nekoliko drugače mislečih. Glasbenik in predsednik sveta KS Portorož Slavko Ivančič je prepričan, da je Kanela kulturni lokal in da je za kraj dobrodošel tudi zato, da ne bi prodajali samo »čevapčičev in turbofolka«. Po njegovem bi to morali upoštevati tudi v županovem kabinetu in najti neko obliko pomoči obstoju Kanela, čeprav to ne pomeni, da si podjetnik lahko privoščijo nespoštovanje predpisov in dogovorov.

V županovem kabinetu so odgovorili, da se zavedajo pomena in popularnosti lokala. »Zato sta župan in podžupanja sprejela zakonca Sojić in se zavzela, da bi sklenili poravnavo z Okoljem preden bi o tem odločalo sodišče. Pobude o uvrstitvi na dnevni red sveta nismo sprejeli, ker ni bila v skladu s poslovnikom. Občinski svet tudi ni pristojen, da bi obravnavala predlagani sklep,« so odgovorili iz kabineta Petra Bossmana.

BROD NA MURI

Svoboda BB!

Ze dvanaest let je BB v ječi. A nedavni dogodki so mu vzbudili upanje, da mu ne bo treba do konca odslužiti vseh tridesetih. Kajti Janez, ki je k njim prišel pred kratkim, trdi, da je v zaporu po krivici in da je nedolžen. Ker da ga je sodišče obsodilo brez neposrednih dokazov. To je po Janezovem mnenju enako, kakor če bi ga obsodili brez dokazov, saj po njegovem posredni dokazi niso dokazi. O njih noče niti slišati. Kakor da jih ni. In da bo kmalu zunaj, je slišati, saj da je bilo sojenje, na katerem ni neposrednih dokazov, krivičen montiran politični proces. Bolj je BB poslušal Janeza in tiste, ki so pred ogradno prepičano in zavzeto vzklikali, da je vse, kar pravi Janez, čista resnica in vse, kar pravijo drugi, čista laž, bolj je v njem raslo upanje. Kajti tudi on je zaprt po krivici.

Da je nedolžen, je trdil že na sojenju in tudi po tem, ko je nepreklono in pravno močno dobil obilno porčijo Doba. Ampak takrat je bil to samo nekakšen občutek in samoohranitveni refleksi. Zdaj, po Janezovem prihodu, pa je prepričan o tem, da je tudi on žrtev

»Svoboda BB! Svoboda Sloveniji!«
bi odmevalo povsod.

zaritv v možakarja, ki je pozneje umrl! Nobene fotografije ali videa o tem, kar naj bi storil, ni nihče pokazal! Nikjer niso našli dokazano njegovih prstnih odtisov ali deenkaja! Piškav rumeni popisan listič z navodili za umor, seznam telefonskih pogovorov in njegovo priznanje, ki ga je pozneje preklcal, je bilo sodišču rdeče kontinuitete dovolj, da so ga do penzije spravili za zapahe! Ne, tako v demokraciji pač ne more biti!

Pravzaprav pa je bilo njegovo sojenje ne samo krivičen, ampak tudi političen proces, je vse bolj prepričan. Ravno v času, ko so njegovo zadevo premlevali sodniki, tožilci in odvetniki, je imel možnost kandidirati za svetnika v krajevni skupnosti. Si predstavljate, kaj vse bi lahko s svojo bistrostjo dosegel, če ga takrat, pred dobrimi dvajsetimi leti, ne bi onemogočili? Krajevna skupnost bi bila samo odskočna deska do občinskega sveta. Tam bi se nedvomno odlično izkazal in kdo ve, morda bi ga predlagali in izvolili za poslanca. Od poslanca do ministra pa pri tukajšnji hitrosti menjavanja vlad in ministrov niti ni tako dolga in nemogoča pot ... In šele potem bi lahko pokazal vse svoje sposobnosti in naredil vse za slovenski narod.

Vse to mu je torej sodišče onemogočilo in BB je vse bolj prepričan, da je to delo nekoga iz ozadja in da je žrtev političnega procesa. Zato razmišlja o tem, da bi začel, tako kot Janez, trditi, da je pravilnost in svoboda z vsemi sredstvi. Njegovi prijatelji bi se tako lahko prijavljali na vsa sočanja, izbore talentov in prireditve Pokaži, kaj znaš, na katerih bi lahko prišli do mikrofonov, in bi vanje tulili resnico o krivici, ki se mu godi. **»Svoboda BB! Svoboda Sloveniji!«** bi odmevalo vsepovsod.

joze.pojbic@delo.si

ENI IN DRUGI Z GORENJSKEGA

Vrtec v vojašnici

Na Bledu so ta teden začeli dela na največji posamični naložbi v tem mandatnem obdobju: jeseniški gradbeniki bodo za skoraj 2,5 milijona evrov rekonstruirali in energetsko obnovili vrtec. O tem, ali ne bi bilo bolje za ta denar – večino so si morali izposoditi na banki – zgraditi novega, pustimo razpravljati domačinom, saj ti najbolj vedo, kaj je prav. Bolj zanimivo pa se mi zdi, da bo julija in avgusta 150 vrtčevskih otrok gostovalo v osnovni šoli, nato bo 260 nadobudnežev, njihovih vzgojiteljic in varuhinj še dva meseca v vojašnici na Bohinjski Beli. Ta vojašnica je bila pred dvema letoma poimenovana po Boštjanu Kekcu iz Škofje Loke, teritorialcu in pozneje poveljniku oddelka ter alpinističnemu inštruktorju v prvem bataljonu 32. gorske brigade. Vrhunski alpinisti ni preživel odprave na Himalajo, ampak je 15. junija 1993 umrl na K2 zaradi pljučnega edema.

Za najmlajše je bil to uvod v vojaško življenje, saj jih bodo od 1. septembra gostili v vojašnici.

bi najmlajše vzeli k sebi vojaki v svoje prostore – ne, tega res nimam v spominu. Da so blejski otroci vojakov že vajeni, pa kažejo tudi fotografije, posnete 24. junija, ko so jim pripadniki 132. gorskega bataljona, kot so zapisali na FB, polepšali dan. Otrokom so pripravili malo olimpijado, na kateri se jih je več kot 200 spoprijelo v premagovanju ovir. Za najmlajše je bil to nekakšen uvod v vojaško življenje, saj jih bodo od 1. septembra gostili v Vojašnici Boštjana Kekca.

Po nekaj klikih po spletnu sem opazila, da vrtčevski otroci niso tako poredko v vojašnicah, tudi fotografirajo se ob tanku. Antimilitaristi bi lahko protestirali, organizatorji tovrstnih obiskov pa očitno mislijo, da mladim dušam to ne more škoditi. Če kdo, bi lahko Jezerjani in Preddvorčani, ki so bili februarja ob žledolomu v dolini Kokre odrezani od sveta, povedali svojo izkušnjo. Prav zaradi vojakov 132. bataljona in valukov, ljubkavalno so jim vsi rekli patrije, so se lahko vozili v dolino. Oskrbovalni most z oklepni vozili se je izkazal za odlično stvar. In vsi so preživeli. No, ja, tudi blejski vrtčevski otroci bodo preživeli tista dva meseca, no, morda, če se bo zavleklo, še kakšen mesec več.

O preživetju pa je ob nedavnem občinskem prazniku občine Škofja Loka govoril tudi župan Miha Ješe. Nekdanji direktor Gorenjske predilnice je magister menedžmenta in ob naštevanju naložb, ki jih v tisočletnem mestu prav letos gradijo za naslednje tri generacije, je priznal tudi finančne težave. »Zaradi predhodne velike zadolženosti bo investicijska vnaema prihodnja leta uplahlila, zato bo čas za pripravo novih naložb po letu 2017,« je navedel v slavnostnem govoru. »Prihajam iz tekstila, kjer smo delali brez denarja in smo preživeli. Tukaj pa sicer imamo denar, a ne dovolj. A bomo tudi preživeli!« je bil optimističen Ješe. Ali bo sedanjí župan tudi politično preživel, pa bo mogoče razbrati že ob razpravi o višini komunalnega prispevka, ki bo namesto na juljski izredni seji na redni seji septembra.

marjana.hanc@delo.si

Jože Pojbič
o nedolžnih obsojencih

Marjana Hanc
o preživetju